

VOET-werking Sint-Lutgardis Mol

Visietekst

Centraal uitgangspunt: VOET in samenhang met het opvoedingsproject

De visie van de VOET staat nauw in verband met het opvoedingsproject van onze school (zie schoolreglement). Beide werkingen streven immers dezelfde krachtlijnen na. In de tekst van ons opvoedingsproject vinden we met andere woorden dezelfde uitgangspunten van de VOET-werking terug. Gemeenschappelijk aan beide werkingen zijn enerzijds *het schoolbrede of vakoverschrijdende karakter* en anderzijds het streven naar *een 'houding' of een manier van 'zijn'* bij onze leerlingen, waarbij we zowel de persoonlijke ontwikkeling bedoelen als het functioneren van de leerling in de samenleving.

Uitgangspunten VOET en opvoedingsproject:

'Het Sint-Lutgardis wil in de eerste plaats een school zijn met een hart, een plaats waar jongeren zich thuis voelen. Hierbij vertrekken we vanuit een christelijke visie en nodigen wij de jongeren uit om zich de bijzondere christelijke waarden eigen te maken. Wij willen hen helpen bij de vorming van hun persoonlijkheid en hen begeleiden in hun groei naar goede en gelukkige volwassenen. Daarvoor bieden wij de leerlingen **sociale vaardigheden** aan en leren wij hen **eerbied te hebben voor rechten en plichten**, alsook een **kritische houding**. Wij willen onze jongeren **verantwoordelijkheid bijbrengen voor de kwaliteit van het leven, zodat ze met het nodige zelfrespect ook respect kunnen opbrengen voor anderen en voor hun omgeving**. Daarbij leren wij hen **openstaan voor nieuwe dingen en andere culturen**.

Verder willen wij hen grondig voorbereiden op een beroepsleven waarin zij over voldoende vakkennis beschikken, maar ook over vaardigheden waarmee zij zelf hun kennis kunnen uitbreiden en zelf problemen kunnen oplossen. In onze school willen wij de jongeren die vaardigheden aanbieden waarmee zij zich gelukkig zullen voelen in een steeds complexere, maar boeiende samenleving.'

Onze School For Rights

Om de centrale uitgangspunten concreet te realiseren in onze schoolcontext, zetten we ten volle in op kinderrechteneducatie. De ideale school waar wij van dromen, is een *School for Rights*, een school waarin elk lid van de schoolgemeenschap (o.a. leerlingen, leerkrachten, ondersteunend personeel en directie) zich voortdurend afvraagt wat hij/zij doet om alle mensenrechten van kinderen op elk domein van het schoolleven te verwezenlijken. Daarbij staat het belang van het kind centraal en wordt voortdurend gehandeld vanuit de principes van non-discriminatie en participatie. Rekening houdend met de universaliteit en de duurzaamheid van jongerenrechten. We willen onze droom concreet vormgeven door in onze school een jongerenrechtenklimaat te realiseren.

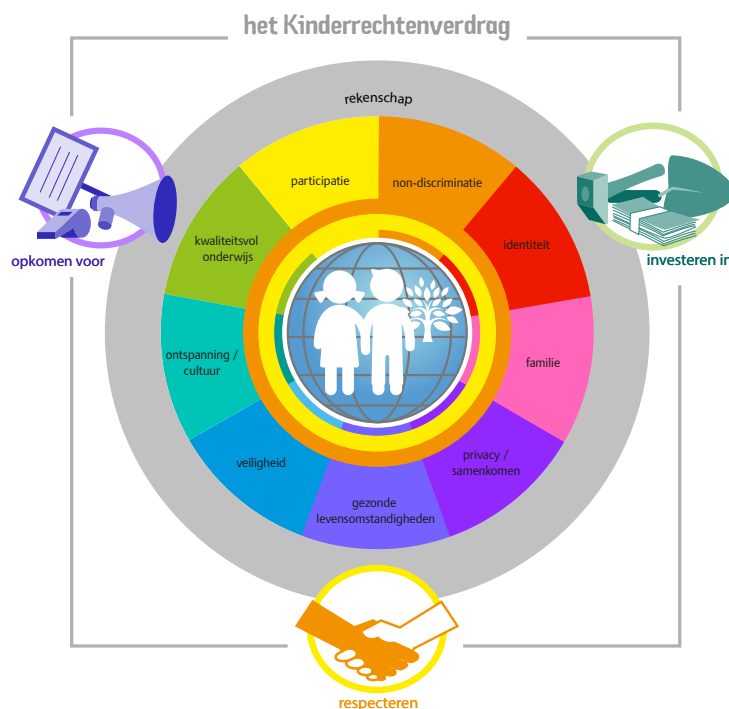
Dit impliceert dat kinderrechten of *jongerenrechten* in onze school het brede of allesomvattende kader vormen waarin we extra- en intramuros-activiteiten, projecten, lessen, ... en de gehele schoolwerking een plaats willen geven. We kiezen er bewust voor om eerder te spreken van '*jongerenrechten*' dan van kinderrechten, om onze leerlingen rechtstreeks aan te spreken, om zo tot een breder draagvlak te komen. Een jongerenrechtenschool wil immers een school zijn leerlingen, ouders, leerkrachten, directie, ondersteunend personeel, ... zijn steentje bijdraagt tot de realisatie van de jongerenrechten. Zo willen we een cultuur van jongerenrechten opbouwen in onze schoolwerking.

Binnen deze cultuur van de jongerenrechtenschool hanteren we het IK-JIJ-WIJ – perspectief.

- **IK:** hiermee bedoelen we dat de jongerenrechten in de eerste plaats betrekking hebben op de jongere of de leerling zelf (de jongere is een drager van rechten). De *emancipatiegedachte* staat hier dus centraal.
- **JIJ:** ook de andere is een drager van rechten. De 'jij' is ook een 'ik', en heeft dus ook rechten. De rechten van de andere moeten bijgevolg ook gerespecteerd worden. Je mag dus van je eigen rechten gebruik maken zolang je de rechten van de andere niet schendt: *empathie*.
- **WIJ:** wij hebben samen ook rechten, vanuit *solidariteit* kunnen we samen iets doen wanneer rechten geschonden worden. Samen kunnen we ons ook inzetten voor de realisatie van jongerenrechten.

Jongerenrechten zijn ondeelbaar en onderling afhankelijk. Maar vanuit een didactisch perspectief is het echter moeilijk om met 40 bepalingen te werken. Er zijn verschillende manieren om de jongerenrechten te categoriseren. We gebruiken de indeling die VORMEN vzw in het kader van kinderrechtenscholen/ School for Rights heeft opgesteld.

Deze indeling gaat concreet om 9 jongerenrechten: recht op participatie, recht op non-discriminatie, recht op identiteit, recht op familie, recht op privacy/ samenkomen, recht op gezonde levensomstandigheden, recht op veiligheid, recht op ontspanning/ cultuur, recht op kwaliteitsvol onderwijs.

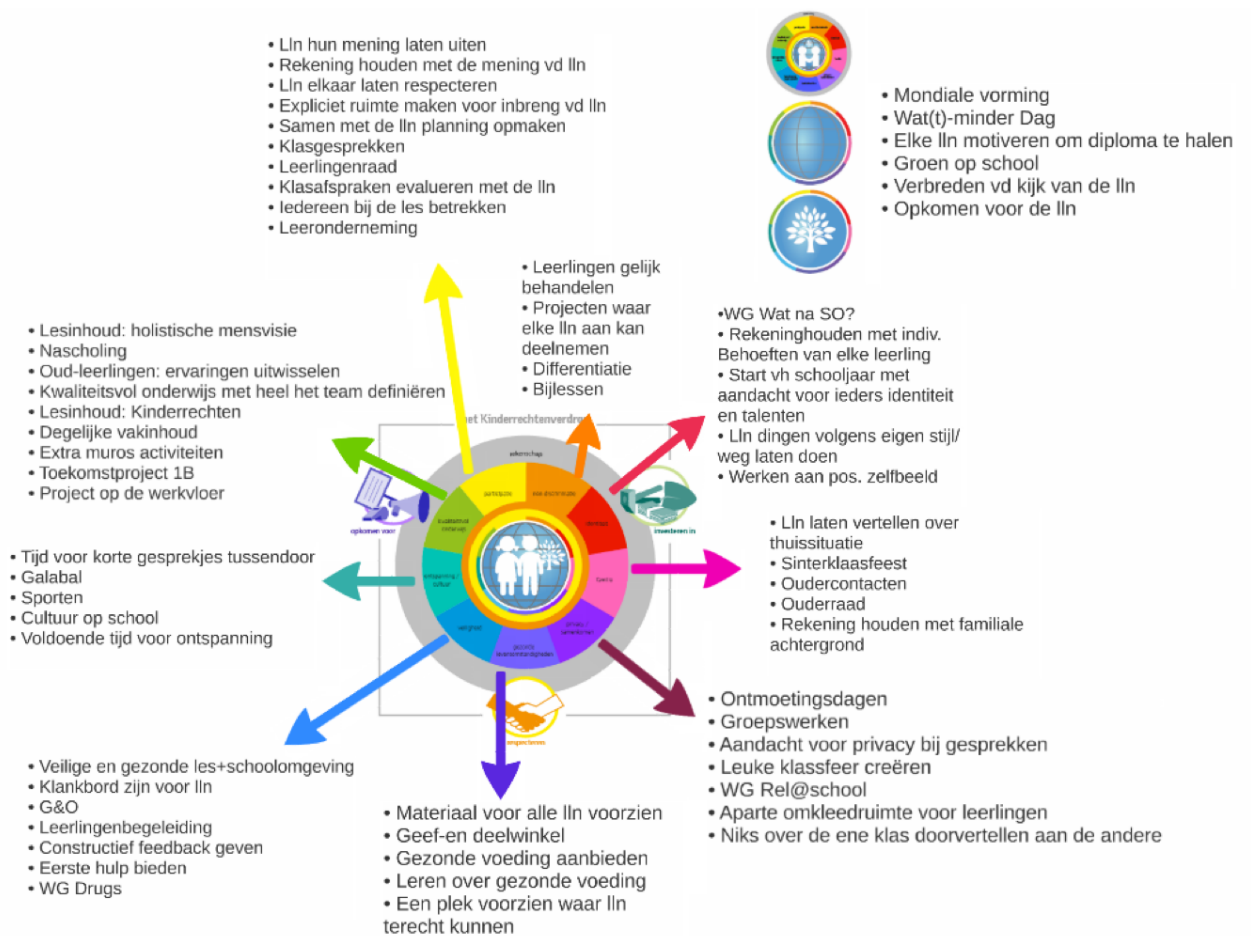

Om een volledige realisatie van deze jongerenrechten te verzekeren is het belangrijk dat we

1. deze rechten respecteren: dit betekent dat we deze rechten niet schenden. Het realiseren van jongerenrechten gebeurt steeds in respect voor zichzelf en voor elkaar. We respecteren hierbij ook elkaars grenzen.
2. erin investeren: als school nemen we de jongerenrechten ter harte, we willen hier bewust in investeren
3. ervoor opkomen: als school komen we ook op voor de realisatie van de jongerenrechten zowel binnen als buiten de school.

De realisatie van deze jongerenrechten heeft op onze school reeds een eigen invulling. Enkele voorbeelden:

1. recht op participatie (het zoveel mogelijk betrekken van leerlingen in school, eigen mening van leerlingen aan bod laten komen) bijvoorbeeld: leerlingenraad, meter-peter
2. recht op non-discriminatie (respect voor jezelf en voor de andere) bijvoorbeeld: uitstap jodenbuurt, Zuiddag, actie tegen pesten, uitstap B-mine Beringen, uitstap Buchenwald
3. recht op identiteit (zelfontplooiing) bijvoorbeeld: Groeten & Ontmoeten, relatiedag
4. recht op familie (betrekken van familie bij de schoolwerking) bijvoorbeeld: proclamatie, opening leeronderneming, Open Dag, oudercontacten, spaghettiavond
5. recht op privacy / samenkomen (belang van vertrouwen/ groepsvorming, relaties, samenwerken) bijvoorbeeld: samenwerken in lessen, seksuele voorlichting, galabal
6. recht op gezonde levensomstandigheden (een goede fysieke, psychische gezondheid en een gezonde omgeving) bijvoorbeeld: orde op de speelplaats, gezonde maaltijden, lessen rond rookvrije klassen tijdens het vak sociale activiteit
7. recht op veiligheid (veilig handelen, veilige omgeving) bijvoorbeeld: verkeerslessen, veiligheid op sociale media, veiligheidsinstructiekaarten tijdens praktijklessen, lessen CPR (cardiopulmonaire resuscitatie) en EHBO
8. recht op ontspanning / cultuur (ontspanning, spel en deelname aan culturele maatschappelijke activiteiten) bijvoorbeeld: filmvoorstelling, middagsport, boekenbeurs, sportdag
9. recht op kwaliteitsvol onderwijs (kwaliteitsvolle lessen) bijvoorbeeld: projecten, theorie- en praktijklessen, leeronderneming

Schema opgesteld aan de hand van personeelsbevraging tijdens de pedagogische studiedag op 3 oktober 2016 over jongerenrechten

De jongerenrechten 'participatie' en 'non-discriminatie' zijn tegelijkertijd ook basisprincipes van het Internationaal Verdrag voor de rechten van het Kind. Ze lopen in feite doorheen de verschillende andere jongerenrechten. Dit betekent dat in de realisatie van elk jongerenrecht aandacht moet zijn voor enerzijds *respect of non-discriminatie* en anderzijds zoveel mogelijk *betrokkenheid of participatie* van de jongere. Op school laten we dit ook tot uiting komen door respect of non-discriminatie als belangrijke waarde uit te dragen (zie ook pedagogische visie) en zoveel mogelijk betrokkenheid van onze leerlingen te realiseren.

De jongerenrechten worden omvat door het begrip 'rekenschap'. Dit houdt in dat we ons als school maximaal inzetten voor de realisatie van de jongerenrechten, maar ook dat leerlingen een beroep op ons kunnen doen als ze vinden dat hun rechten geschonden worden. Jongerenrechten zijn namelijk geen kwestie van liefdadigheid, ze zijn juridisch vastgelegd.

Educatie over jongerenrechten betekent dat kennis en praktische handvaten aangereikt worden over thema's zoals armoede, burgerschap, verkeersveiligheid, gelijkheid, geslacht en gender, en nog zoveel meer. De jongerenrechten sluiten in die zin dan ook heel sterk aan bij de vakoverschrijdende eindtermen. Daarnaast is Mensenrechteneducatie ook een expliciete doelstelling binnen context 5 'politiek-juridische samenleving' van de vakoverschrijdende eindtermen. Zowel vanuit de vakoverschrijdende eindtermen als vanuit de jongerenrechten beogen we dat onze leerlingen kennis hebben van bepaalde thema's of onderwerpen, maar nog belangrijker is dat dit zich ook uit in hun houding en gedrag. Door aandacht te hebben voor *hoofd – hart – handen* willen we als school dan ook maximaal bijdragen tot de vorming van jonge, gelukkige en goede volwassenen.

De link tussen de vakoverschrijdende eindtermen en de jongerenrechten is dan ook zinvol om te maken. Om deze link duidelijk te maken, koppelen we de vakoverschrijdende eindtermen aan een jongerenrecht.

Context 1: lichamelijke gezondheid en veiligheid	Jongerenrecht gezonde levensomstandigheden en jongerenrecht veiligheid
<p>De leerlingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 verzorgen en gedragen zich hygiënisch; 2 leren het eigen lichaam kennen en reageren adequaat op lichaamssignalen; 3 vinden evenwicht tussen werk, ontspanning, rust en beweging; 4 nemen een ergonomische en gevarieerde sta-, zit-, werk- en tilhouding aan; 5 maken gezonde keuzes in hun dagelijkse voeding; 6 hanteren richtlijnen voor het hygiënisch omgaan met voeding; 7 nemen dagelijks tijd voor lichaamsbeweging; 8 schatten de risico's en gevolgen in bij het gebruik van genotsmiddelen en medicijnen en reageren assertief in aanbodsituaties; 9 nemen voorzorgsmaatregelen tegen risicovol lichamelijk contact; 10a participeren aan gezondheidsbeleid op school; 10b participeren aan veiligheidsbeleid op school; 11 passen veiligheidsvoorschriften toe en nemen voorzorgen voor een veilige leef- en werkomgeving; 12 roepen hulp in en dienen eerste hulp en cpr toe; 13 passen het verkeersreglement toe; 14 gebruiken eigen en openbaar vervoer op een veilige manier; 15 beseffen dat maatschappelijke fenomenen een impact hebben op veiligheid en gezondheid. 	

Context 2: mentale gezondheid	Jongerenrecht identiteit
<p>De leerlingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 gaan adequaat om met taakbelasting en met stressvolle situaties; 2 gaan gepast om met vreugde, verdriet, angst, boosheid, verlies en rouw; 3 erkennen probleemsituaties en vragen, accepteren en bieden hulp; 4 aanvaarden en verwerken hun seksuele ontwikkeling en veranderingen in de puberteit; 5 kunnen zich uiten over en gaan respectvol om met vriendschap, verliefdheid, seksuele identiteit en geaardheid, seksuele gevoelens en gedrag; 6 stellen zich weerbaar op; 7 gebruiken beeld, muziek, beweging, drama of media om zichzelf uit te drukken; 8 herkennen de impact van cultuur- en kunstbeleving op het eigen gevoelsleven en gedrag en dat van anderen. 	

Context 3: sociorelationele ontwikkeling	Jongerenrecht privacy en <u>samenkomen</u>
De leerlingen:	
1	kunnen een relatie opbouwen, onderhouden en beëindigen;
2	erkennen het bestaan van gezagsverhoudingen en het belang van gelijkwaardigheid, afspraken en regels in relaties;
3	accepteren verschillen en hechten belang aan respect en zorgzaamheid binnen een relatie;
4	kunnen ongelijk toegeven en zich verontschuldigen;
5	handelen discreet in situaties die dat vereisen;
6	doorprikken vooroordelen, stereotypering, ongepaste beïnvloeding en machtsmisbruik;
7	bespreken opvattingen over medische, psychische en sociale aspecten van samenlevingsvormen, veilig vrijen, gezinsplanning, zwangerschap en zwangerschapsafbreking;
8	uiten onbevangen en constructief hun wensen en gevoelens binnen relaties en stellen en aanvaarden hierin grenzen;
9	zoeken naar constructieve oplossingen voor conflicten;
10	beargumenteren, in dialoog met anderen, de dynamiek in hun voorkeur voor bepaalde cultuur- en kunstuitingen;
11	gebruiken cultuur- en kunstuitingen om begrip op te brengen voor de leefwereld van anderen.

Context 4: omgeving en duurzame ontwikkeling	Jongerenrecht gezonde levensomstandigheden
De leerlingen:	
1	participeren aan milieubeleid en -zorg op school;
2	herkennen in duurzaamheidsvraagstukken de verwevenheid tussen economische, sociale en ecologische aspecten en herkennen de invloed van techniek en beleid;
3	zoeken naar mogelijkheden om zelf duurzaam gebruik te maken van ruimte, grondstoffen, goederen, energie en vervoermiddelen;
4	zoeken naar duurzame oplossingen om de lokale en globale leefomgeving te beïnvloeden en te verbeteren;
5	tonen interesse en uiten hun appreciatie voor de natuur, het landschap en het cultureel erfgoed;
6	voelen de waarde aan van natuurbeleving en het genieten van de natuur.

Context 5: Politiek-Juridische samenleving	Jongerenrecht participatie
De leerlingen:	
1	geven aan hoe zij kunnen deelnemen aan besluitvorming in en opbouw van de samenleving;
2	passen inspraak, participatie en besluitvorming toe in reële schoolse situaties;
3	tonen het belang en dynamisch karakter aan van mensen- en kinderrechten;
4	zetten zich actief en opbouwend in voor de eigen rechten en die van anderen;
5	tonen aan dat het samenleven in een democratische rechtsstaat gebaseerd is op rechten en plichten die gelden voor burgers, organisaties en overheid;
6	erkennen de rol van controle en evenwicht tussen de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht in ons democratisch bestel;
7	illustreeren de rol van de media en organisaties in het functioneren van ons democratisch bestel;
8	onderscheiden de hoofdzaken van de federale Belgische staatsstructuur;
9	toetsen het samenleven in ons democratisch bestel aan het samenleven onder andere regeringsvormen;
10	illustreeren hoe een democratisch beleid het algemeen belang nastreeft en rekening houdt met ideeën, standpunten en belangen van verschillende betrokkenen;
11	kunnen van Europese samenwerking, van het beleid en de instellingen van de Europese Unie de betekenis voor de eigen leefwereld toelichten;
12	tonen het belang aan van internationale organisaties en instellingen;
13	geven voorbeelden die duidelijk maken hoe de mondialisering voordelen, problemen en conflicten inhoudt.

Context 6: socio-economische samenleving	Jongerenrecht gezonde levensomstandigheden
De leerlingen:	
1	leggen met voorbeelden uit hoe welvaart wordt gecreëerd en hoe een overheid inkomsten verwerft en aanwendt;
2	toetsen de eigen opvatting aan de verschillende opvattingen over welzijn en verdeling van welvaart;
3	zetten zich in voor de verbetering van het welzijn en de welvaart in de wereld;
4	hebben bij het kopen van goederen en het gebruiken van diensten zowel oog voor prijs-kwaliteit en duurzame ontwikkeling als voor de rechten van de consument;
5	geven voorbeelden van het veranderlijke karakter van arbeid en economische activiteiten;
6	geven voorbeelden van factoren die de waardering van goederen en diensten beïnvloeden;
7	kunnen het eigen budget en de persoonlijke administratie beheren;
8	geven kenmerken, mogelijke oorzaken en gevolgen van armoede aan;
9	lichten de rol toe van ondernemingen, werkgevers- en werknemersorganisaties in een nationale en internationale context.

Context 7: socioculturele samenleving	Jongerenrecht ontspanning en cultuur
De leerlingen:	
1 beschrijven de dynamiek in leef- en omgangsgewoonten, opinies, waarden en normen in eigen en andere sociale en culturele groepen;	
2 gaan constructief om met verschillen tussen mensen en levensopvattingen;	
3 illustreren het belang van sociale samenhang en solidariteit;	
4 trekken lessen uit historische en actuele voorbeelden van onverdraagzaamheid, racisme en xenofobie;	
5 geven voorbeelden van de potentieel constructieve en destructieve rol van conflicten;	
6 gaan actief om met de cultuur en kunst die hen omringen;	
7 illustreren de wederzijdse beïnvloeding van kunst, cultuur en techniek, politiek, economie, wetenschappen en levensbeschouwing.	

VOET ICT voor het secundair onderwijs A- en B-stroom, en BUSO OV3	Jongerenrecht kwaliteitsvol onderwijs
De leerlingen ...	
1 hebben een positieve houding tegenover ict en zijn bereid ict te gebruiken om hen te ondersteunen bij het leren.	
2 gebruiken ict op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier.	
3 kunnen zelfstandig oefenen in een door ict ondersteunde leeromgeving.	
4 kunnen zelfstandig leren in een door ict ondersteunde leeromgeving.	
5 kunnen ict gebruiken om eigen ideeën creatief vorm te geven.	
6 kunnen met behulp van ict digitale informatie opzoeken, verwerken en bewaren.	
7 kunnen ict gebruiken bij het voorstellen van informatie aan anderen.	
8 kunnen ict gebruiken om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier te communiceren.	
9 kunnen afhankelijk van het te bereiken doel adequaat kiezen uit verschillende ict-toepassingen.	
zijn bereid hun handelen bij te sturen na reflectie over hun eigen en elkaars ict-gebruik.	

VOET Leren leren 1ste, 2de en 3de graad	Jongerenrecht kwaliteitsvol onderwijs
Alle eindtermen	

	Jongerenrecht non-discriminatie
Zorgbeleid GOK ...	

	Jongerenrecht familie
Zorgbeleid Ouderparticipatie: ouderraad, oudercontacten, ouderavonden Open Dag ...	

	Jongerenrecht rekenschap
De school garandeert dat de jongerenrechten worden gerespecteerd. Als dit niet in orde is, mogen we hierop worden aangesproken.	

Wanneer we dus communiceren over de jongerenrechten, nemen we steeds impliciet de onderliggende vakoverschrijdende eindtermen mee in onze communicatie. De jongerenrechten vormen in onze communicatie als het ware ons 'uithangbord'. De vakoverschrijdende eindtermen zijn hieraan gekoppeld en nemen we zo mee in onze schoolwerking.

Door jongerenrechten centraal te stellen, geven we meteen de verschillende contexten van de vakoverschrijdende eindtermen een duidelijke en zichtbare plaats in onze school.

We zijn ervan overtuigd dat we als jongerenrechtenschool heel bewust kunnen inzetten op de zelfontplooiing van onze leerlingen en hen kunnen vormen tot weerbare, verantwoordelijke, verdraagzame, respectvolle en kritische volwassenen *met een ruime blik op de wereld*.

Want ... **'het mooiste wat je kan worden, is jezelf'**.